

**MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ FRANKOFONII
20-21 MARCA 2023**

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU
WYDZIAŁ FILOLOGICZNY

PRACOWNIA LITERATURY FANCUSKIEJ I FRANKOFOŃSKIEJ

patronat honorowy

promujemy

**Marszałka
Województwa
Podlaskiego**

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ FRANKOFONII

20-21 MARCA 2023

WYDZIAŁ FILOLOGICZNY UwB

pod patronatem honorowym

III Liceum Ogólnokształcącego

pod patronatem honorowym

BIAŁOSTOCKIEGO
OŚRODKA
KULTURY

NIE TAKI KLASYK STRASZNY!

PISARZE ABSURDU

Albert CAMUS

Eugène IONESCO

Samuel BECKETT

ABSURD

ETYMOLOGIA - łacina

1. *surdus* : głuchy

2. *ab-* : od, z, przez

3. *absurdus* (przymiotnik): niepasujący, niewłaściwy, głupi, bezwartościowy

Od XIII wieku w języku francuskim, u filozofów i matematyków.

Od renesansu (XVI wiek) – w literaturze.

ABSURD

u filozofów i matematyków:

w logice – twierdzenie wewnętrznie sprzeczne, np. $1 \neq 1$.

w literaturze:

Michel de **MONTAIGNE**: „Trudno o bardziej absurdalne twierdzenie niż to, że ogień się nie pali, a światło nie świeci” (*Eseje*, II, 12).

jako środek retoryczny:

absurd $\approx$ **oksymoron** (epitet wyrażający sprzeczność, np. *bezdziętna matka*; *niehumaniczny człowiek*);

absurd $\approx$ **antyteza** (dłuższa forma wyrazu, nielogiczna – z *trudem* wywarzyć *otwarte drzwi*).

ABSURD

W literaturze francuskiej, jako samodzielne pojęcie, pojawia się u **Alberta Camusa** (1913-1960);

od **1942** roku, w **cyklu absurdu**;

dzieła wykładające i ilustrujące koncepcję absurdu:

Obcy (powieść, tyt. oryg. *L'Étranger*, 1942)

Mit Syzyfa (esej filozoficzny; tyt. oryg. *Le Mythe de Sisyphe*, 1942)

Kaligula (dramat; tyt. oryg. *Caligula*, 1944)

Nieporozumienie (dramat; tyt. oryg. *Le Malentendu*, 1944)

ABSURD

„Absurd rodzi się na linii starcia, po jednej stronie jest ludzkie wołanie, po drugiej bezsensowne milczenie świata” (Camus, *Mit Syzyfa*).

Wołanie człowieka = pytanie o przyczynę i cel istnienia;

świat tej odpowiedzi nie udziela; pozostaje głuchy na ludzkie wołanie;

sytuacja człowieka jest tragiczna;

aksjomat Camusa: ateizm; Boga nie ma; człowiek nie otrzymuje metafizycznej pomocy.

ABSURD

przeciwdziałanie tragizmowi według Camusa, w kontekście ateistycznym:

-uświadomić sobie absurd własnego istnienia (brak odpowiedzi, dlaczego żyjemy);

-podjąć pozytywny (konstruktywny) bunt;

-wypracować humanizm – zbliżenie ludzi między sobą;

-drugi człowiek = brat, siostra

ABSURD

W teatrze:

od lat 50. XX wieku jako samodzielny nurt

1950 - *Łysa śpiewaczka*, Eugène Ionesco (*La Cantatrice chauve*)

1952 - *Czekając na Godota*, Samuel Beckett (*En attendant Godot*)

**ABSURD = BRAK KOMINIKACJI, NIEMOŻLIWOŚĆ
DIALOGU**

Zerwanie z wszelkimi zasadami teatru klasycznego

teatr absurdu ≠ sztuka dobrze napisana (*pièce bien faite*)

ABSURD

Sztuka dobrze napisana – *pièce bien faite*:

- logiczna intryga w trójkątnej konstrukcji:
zawiązanie akcji-punkt kulminacyjny-rozwiązanie akcji;
- przestrzeganie reguł jedności (najlepiej trzech: akcji, czasu, miejsca);
- przestrzeganie zasady prawdopodobieństwa;
- przestrzeganie zasady dobrego samopoczucia widza;
- *katharis* albo usatysfakcjonowanie widza.

ABSURD

Sztuka w konwencji absurdu:

teatr - *antyteatr*

sztuka - *antysztuka*

bohater - *antybohater*

intryga - *antyintryga*

Antyakcja ma strukturę okręgu: *antysztuki* zaczynają się i kończą się tak samo, wręcz tymi samymi słowy i obrazami.

ABSURD

Najważniejsi twórcy teatru absurdu:

Eugène Ionesco

1908 (Rumunia) – **1994** (Francja);

pisarz i dramaturg pochodzenia francusko-rumuńskiego, pisarz frankofoński (posługujący się francuskim z wyboru); przykładowe dzieła: *Łysa śpiewaczka* (1950); *Lekcja* (1951); *Nosorożec* (1959); libretto operowe: *Maksymilian Kolbe* (do muzyki Dominika Probst).

ABSURD

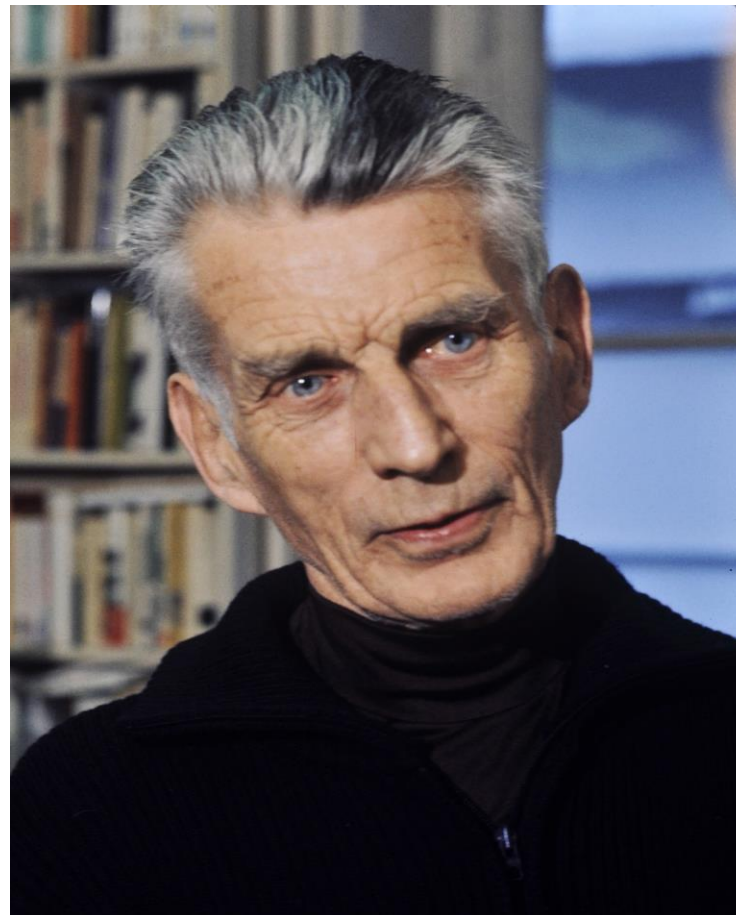
Samuel Beckett

1906 (Irlandia) – **1989** (Francja)

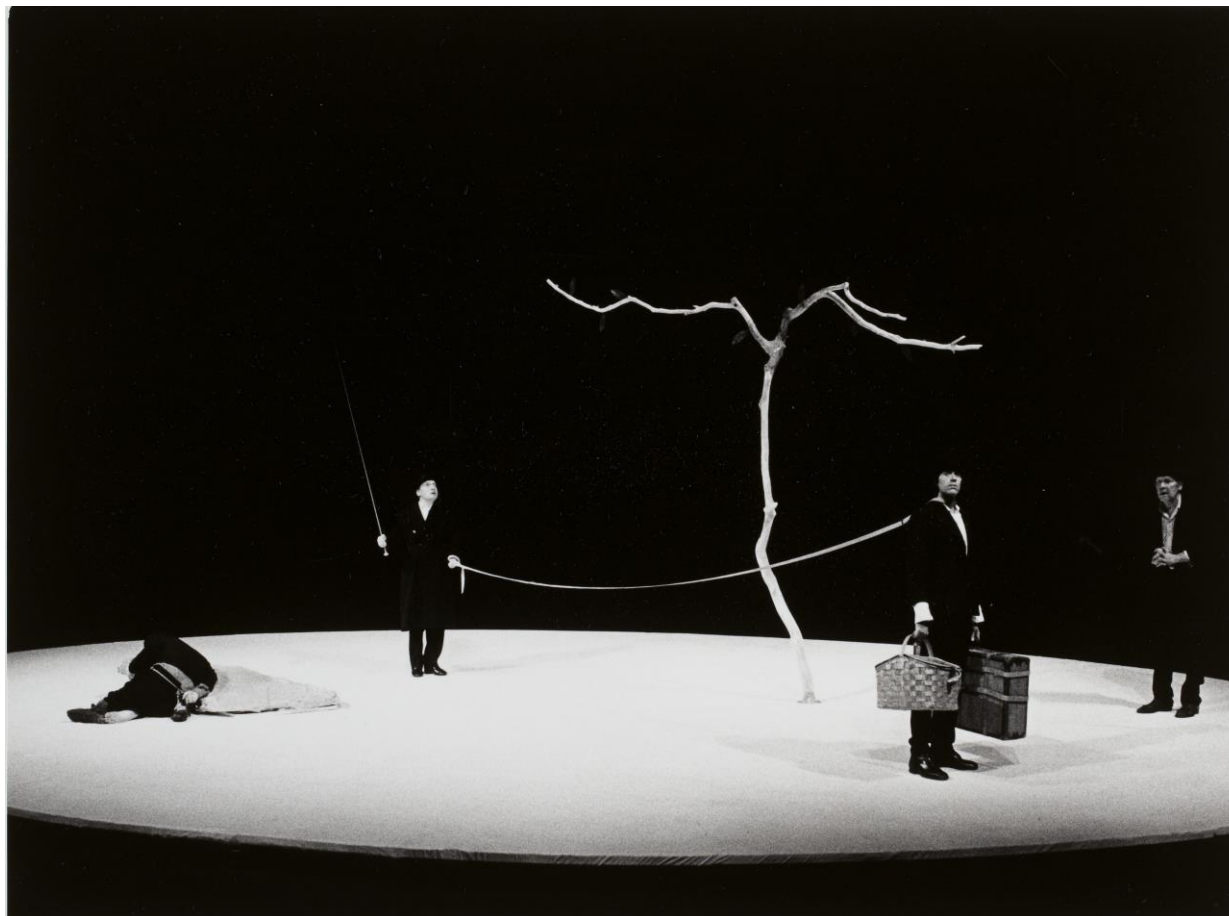
1969 – nagroda Nobla

Poeta, pisarz, eseista, dramaturg frankofoński (posługujący się francuskim z wyboru);

Wybrane dzieła: *Czekając na Godota* (1952), *Piękne dni* (1975), *Molloy* (powieść, 1989), *Proust* (esej), *Poèmes* (1992).

Czekając na Godota, reż. Krejca, Festiwal w
Awinionie, 1978

Lekcja, Eugène Ionesco

